

Please note! This is a self-archived version of the original article.

Huom! Tämä on rinnakkaistallenne.

To cite this Article / Käytä viittauksessa alkuperäistä lähdettä:

Siirilä, J. & Tapani, A. (2019) Ammatillisen opettajankouluttajan toimintaympäristö 2025: ohjaavia robotteja, yhteisöllisyyttä ja yksilöllisyyttä. Haaga-Helia e-Signals. Haaga-Helia ammattikorkeakoulu.

URL: <https://esignals.haaga-helia.fi/2019/09/03/ammatillisen-opettajankouluttajan-toimintaymparisto-2025-ohjaavia-robotteja-yhteisollisyytta-ja-yksilollisyytta/>

Ammatillisen opettajankouluttajan toimintaympäristö 2025: ohjaavia robotteja, yhteisöllisyyttä ja yksilöllisyyttä

Kirjoittajat: Jani Siirilä ja Annukka Tapani 3.9.2019 e-Signals

Miltä opettajankouluttajan arki ja toimintaympäristö näyttävät vuonna 2025? Kysyimme tätä ammatillisilta opettajankouluttajilta, joiden kanssa toteutimme tulevaisuustarinointia. Vaikka tulevaisuus siintää vasta horisontissa, nykyhetken valintamme viitoittavat suuntaa, jota kohti haluamme kulkea.

Ensimmäisessä blogitekstissä sanoitamme tulevaisuustarinoinnista rakentuvaa kuvaa vuoden 2025 toimintaympäristöstä. Toisessa blogitekstissä teemme näkyväksi opettajankouluttajan arkea vuonna 2025. Tulevaisuustarinointi on toteutettu OPEKE-hankkeen kehittämissosiossa A3 kevään 2019 aikana.

Tekoäly yltää kaikkialle

Opettajankouluttajien visioinnin mukaan keinoäly, oppimisanalytiikka ja digitalisaatio ovat osin arkipäivää jo nyt mutta vielä vahvemmin vuonna 2025. Toimistot ja henkilöstön opetus- ja työtilat vähentävät merkitystään ja materiaali on siirtynyt lopullisesti digitaaliseen muotoonsa. Esimerkiksi kaikki kirjat ovat digitaalisia.

Lisäksi keinoäly on osa opiskelijavalintaa, jatkuvaa arviointia sekä opetussisältöjen kehittämistä. Myös oppimisanalytiikkaa hyödyntävät sovellukset ovat jokaisen ammatillisen opettajankouluttajan päivittäisiä työvälineitä.

Digipalveluina on tarjolla niin sanottu itsehoitosivusto, josta opiskelija voi etsiä haluamaansa tietoa, ja robotti ohjaa häntä opinnoissa eteenpäin. Myös kaikki tehtävät ja tentit ovat rakenteeltaan sellaisia, että robotti kykenee ne tarkistamaan, antaa arvioinnin ja lähettää opiskelijalle kirjallisen palautteen.

Digitalisaatio ja digipedagoginen ohjelmointi on tuottanut appeja, joiden kautta opettajat saavat pohjatiedon opiskelijoiden oppimisentarpeista henkilökohtaisen opiskelusuunnitelman tekemiseen. Appien avulla on kertynyt opiskelijan osaaminen laaja-alaisesti kattaen eri elämän alueita.

Tekoäly ja ohjelmistoalgoritmit muuttavat myös opettajankouluttajien hallinnollista toimintaympäristöä. Tästä esimerkkinä työajanseurantajärjestelmän uudistaminen:

Pitkään käytössä ollut työajankirjaamiskäytäntö korvattiin Brain-järjestelmällä, ja se helpotti olennaisesti opettajien työtaakkaa. Brain-järjestelmä tuottaa henkilöstölle veroehdotusten kaltaiset työajanseurantaehdotukset, joihin esimerkiksi sairauspoissaolot, matkat ja työaikasuunnitelman muutokset synkronoituvat automaattisesti toisista järjestelmistä. Työajanseurantaehdotuksille ei tarvitse tehdä mitään, ellei halua muutoksia.

Ilmastonmuutos on muuttanut elämäämme

Huoli ilmastonmuutoksesta on lopullisesti valtavirtaistunut ja tietoisuuden saavuttamisen lisäksi yhteiskunta ja kansalaiset tekevät konkreettisia tekoja kohti hiilineutraaliutta. Opettajankouluttajalla on tässä suuri merkitys.

Korkean osaamisen ja teknologian kautta Suomi on kansainvälisesti kiinnostava. Cleantech-sektori on luonut uutta yrittäjyyttä ja elinkeinorakennetta Suomeen.

Suuri ero entiseen on siinä, että nyt ei enää matkusteta. Alueellista yhteistyötä lähikuntien oppilaitosten ja työelämäkumppaneiden kesken suositaan muun muassa juuri matkustamisen välttämisen vuoksi. Ulkomailla käydään vain todella painavista syistä, ja kotimaankin yhteydenpito hoidetaan yleensä verkkokokouksilla. Kova saastevero tekee matkustamisen hyvin vaikeaksi, ja yleinen mielipide on muuttunut siinä määrin tuomitsevaksi matkustamista kohtaan, ettei varsinkaan opettaja voi näyttää huonoa esimerkkiä.

Yksityishenkilöiden ulkomaanmatkojen väheneminen kasvatti Suomeen paljon uusia yrityksiä, jotka kilpailevat lomaviettopalvelujen tarjoamisesta. Maatila- ja kylpylämatkailu onkin lisääntynyt huomattavasti. Ravitsemus-, matkailu- ja luonnonvara-alat ovat muutenkin Suomessa keränneet paljon erilaisia uusia yrittäjiä.

Vastakkaisia jännitteitä

Tulevaisuuden opettajankouluttajan toimintaympäristöä muokkaavat vahvasti toisilleen jännitteiset signaalit yksilöllisyyden ja yhteisöllisyyden välisestä tasapainosta. Toisaalta opimme itsenäistä ajattelua ja työskentelyä, mutta ”Yhteinen luovuus ja yhteisöllinen oppiminen ovat ennalta sovittujen aikataulujen määrittämää”.

Vähäisille ohjaustapaamisille tulee myös suuri paino- ja odotusarvo: toisaalta pitäisi pystyä edistämään dialogia, vuorovaikutusosaamista ja yhteisöllistä oppimista. Kuitenkin opettajankouluttajan tulee pystyä palvelemaan yksilöiden eriytyneitä tarpeita.

Kasvokkaiset tapaamiset ovat yhä suosittuja, ja niiltä odotetaan korkeaa sisällöllistä tasoa sekä viihdyttävyyttä. Sisällöllinen taso ei tarkoita tiedontulvaa, vaan pohdintojen syvyyttä ja antoisaa vuorovaikutusta osallistujien kesken. Kaikki haluavat viihtyä ja voida hyvin.

Tulevaisuus luodaan yhdessä. Sanoilla ja teoilla voimme kukin osaltamme vaikuttaa siihen. Tulevaisuutta on tärkeä ennakoida. Voimme rohkeasti myös kyseenalaistaa nykyisessä toimintaympäristössä vallitsevia toimintamalleja. Olemmeko niiden isäntä vai renki? Millaista on se hyvä elämä, jota opettajankouluttajina voimme edistää?

Kiitos erityisesti OPEKE A3-kehittämisosioon osallistuneille ansiokkaista ajatuksia avartaneista pohdintoista!

OPEKE on valtakunnallinen kehittämishanke, jossa kehitetään ja uudistetaan ammatillista opettajankoulutusta kokonaisuutena. Kehittämisosio A3 keskittyy opettajankouluttajien osaamisen kehittämiseen. Sen tavoitteina ovat opettajankouluttajien tulevaisuuden osaamistarpeiden kartoittaminen, toimintamallin luominen osaamistarpeiden päivittämiseen ja ennakointiin sekä opettajankouluttajien työelämäosaamisen pedagogiikan vahvistaminen.

Lähteet

OPEKE. (2019). OPEKE – hyvät käytänteet. Luettavissa: <https://blog.hamk.fi/opeke/>